

จากการปลูกสร้างบ้านดินอย่างต่อเนื่องในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ จนกลายเป็นกระแสบ้านดินขึ้นมา และก่อให้เกิดประเด็นปัญหาถึงความเหมาะสมในด้านต่างๆ เช่น ความเหมาะสมในการใช้งาน ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และความพึงพอใจของผู้ใช้ จุดมุ่งหมายของวิทยานิพนธ์ แนวทางสถาปัตยกรรมที่ยั่งยืน(บ้านดิน) ในชุมชนศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกบ้านดินในประเทศไทย วัตถุประสงค์ของการศึกษาประกอบด้วย องค์กรประกอบทางกายภาพของบ้านดินในด้านองค์ประกอบการออกแบบและเทคโนโลยีการก่อสร้าง พฤติกรรมการใช้บ้านดิน และการยอมรับรวมถึงความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกในการใช้งานของบ้านดิน รวมถึงปัจจัยแวดล้อมต่างๆ เช่น การตั้งถิ่นฐาน วิถีชุมชน และปัจจัยแวดล้อมของบ้านดิน ในฐานะสถาปัตยกรรมที่ยั่งยืน

วิธีการดำเนินการศึกษา โดยการเก็บข้อมูลปฐมภูมิของบ้านดินจากหลายพื้นที่ แล้วจึงนำมาเก็บข้อมูลบ้านดินที่ชุมชนกรณีศึกษา จำนวน 8 หลัง ที่กำหนดเลือกมา นับเป็นบ้านดินเกือบทั้งหมดที่มีอยู่ในชุมชน ในการเก็บข้อมูล ใช้วิธีการวัดขนาด วาดภาพและถ่ายภาพในการบันทึกภาพลักษณะทางสถาปัตยกรรม ประกอบการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ และสอบถามแบบมีโครงสร้าง แล้วจึงนำมาวัดค่าความพึงพอใจด้วยคำร้อยละ หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีเชิงคุณภาพตามหลักพื้นฐานทางสถาปัตยกรรม

จากการศึกษาพบว่าบ้านดินไม่ใช่สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นมาในประเทศไทย บ้านดินที่หมู่บ้านศรีฐานเกิดขึ้นจากความคิดที่จะฟื้นฟูวิถีชีวิตดั้งเดิม หลังจากประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตแบบพอเพียง และพึ่งพาอาศัยกัน บ้านดินจึงเกิดขึ้นในฐานะตัวแทนทาง

สถาปัตยกรรมตามแนวความคิดแบบพอเพียง รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของบ้านดิน มุ่งเน้นที่จะตอบสนองการใช้สอยแบบตรงไปตรงมาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมในการใช้งาน

ปัจจัยแวดล้อมที่เด่นชัดของบ้านดินในการเป็นสถาปัตยกรรมที่ยั่งยืน คือ ความสอดคล้องกับแนวความคิดในการพึ่งพาตนเองและพึ่งกันเองของชุมชน ความยั่งยืนของอายุการใช้งานของบ้านดินและธรรมชาติ ความประหยัดซึ่งก่อให้เกิด ภาพลักษณ์ของสถาปัตยกรรมที่มาจากความเรียบง่าย สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่ทำให้บ้านดินเกิดภาวะความสบายในการอาศัย บ้านดินจึงมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตที่พึ่งพาและพออยู่พอกินของชาวบ้าน รวมถึงความสอดคล้องในองค์รวมของงานสถาปัตยกรรมที่ยั่งยืน

สรุปได้ว่าบ้านดินอยู่ในฐานะของสถาปัตยกรรมที่ยั่งยืน เนื่องจากสามารถมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบพึ่งพาตนเอง ด้วยการเป็นสถาปัตยกรรมที่พึ่งตนเอง อย่างไรก็ตามบ้านดินยังมีประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติมให้ครอบคลุม ถึงศักยภาพของดินในการออกแบบสถาปัตยกรรม และการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพวัฒนธรรมและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อเป็นการขยายความรู้ให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งจะทำให้บ้านดินเป็นสถาปัตยกรรมที่ยั่งยืนที่แท้จริง.

ABSTRACT

TE162828

Regarding to the clay house trend that has been continuously built in many parts of the country; such issues as appropriate usage, local environmental suitability and users' satisfaction are being raised. The objective of this thesis is a permanent architecture style of clay house. In Thailand, clay houses were first built at Sri-Than community, Pa-Tew, Yasothorn. The research is aimed at physical factors of clay house – construction technology and design, usage behavior and acceptance, as well as satisfaction towards clay houses' inside and outside physical elements. It also includes these following environmental aspects: settlement, community lifestyles, and surrounding features of clay house, which is here considered as a long-lasting architecture.

Before taking a real concern on eight clay houses in studying areas, data has been primarily collected in many different places. During the information collecting process, size measurement, drawing and picture taking for architectural identity recording have been used in addition to observation, interview, and constructive questioning. Results have, then, been calculated into satisfaction percentage and analyzed with quality dimensions of architecture basis.

From the study, clay construction is not the new thing in Thailand as Sri-Than houses have been originated from an idea to reinforce an ancient way of life after economic and social problems. It is a part of self-sufficiency and dependence lifestyle.

Consequently, clay house or so called "Baan Din" has been represented as a sufficient architectural style which focuses on direct usage, reflecting its custom appropriateness.

It clearly shows the accordance between self dependence and community reliance as well as lifespan of naturally clay house and economics concern, leading to the image of architectural simplicity and nature. Therefore, clay house brings in a very tight rapport of not only community people's lifestyles but also long-lasting architectural elements.

In conclusion, clay house should be put under the long lasting architecture, proved by its accordance with self dependent lifestyles. However more study should be done on clay house to include either soil type influence on architecture or house design adaptation to culture and societal changes. Finally, clay house could become the real permanent architecture ever built in Thailand.